

[Indenrigsministeren.]

findes også noget, der er godt, og vi skal dog heller ikke bygge slum, når det drejer sig om sygehuse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Mobilitetsfremmende ydelser, bopælsbetingelser, nyuddannedes ret til dagpenge, pensionisters ret til arbejdsløshedsdagpenge m. v.).

(Lovforslaget (nr. 140) findes i tillæg A. sp. 3367, fremsættelsen i tidenden sp. 2249).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Normann Andersen: Med hensyn til lovforslag nr. 140 om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring er jeg i den situation, at jeg kan udtrykke over for arbejdsministeren, at jeg er godt tilfreds med det foreliggende lovforslag med den række af mindre forslag, som det indeholder til fordel for en række mennesker. Det er ikke, fordi det berører så forfærdelig mange — der er i året 1971-72 ca. 8.000, der har benyttet sig af denne lovgivning — men for de mennesker er der ikke nogen tvivl om, at den har haft sin store betydning.

Lovforslaget indeholder bl. a. forbedringer af de såkaldt mobilitetsfremmende ydelser. Det er et spørgsmål, der har været drøftet på et tidligere tidspunkt i forbindelse med en lov fra 29. marts 1972, da folketinget

drøftede spørgsmålet om forhøjelse af dækningsprocenten, hvor det drejede sig om fastsættelsen af dagpengenes størrelse i forhold til den pågældendes sædvanlige indtægt. Man var dengang inde på, at forhøjelsen af dagpengesatsen måske kunne virke sådan, at der ikke kom den bevægelighed blandt arbejderne, som man eventuelt kunne ønske, og arbejdsministeren var da også indstillet på, at man skulle forsøge på at afhjælpe dette forhold.

Forbedringerne i lovforslaget går bl. a. ud på forhøjelse af tilskuddet til dobbelt husførelse; beløbet hæves fra 20 til 30 kr. Derudover er der en bedring af den almindelige rejsehjælp, og i visse tilfælde kan den også gives til ægtefællen, sådan at ægtefællen eventuelt, hvis der skal etableres ny bopæl, kan tage hen og se på bopælsforholdene, skoleforhold osv. og se, om de i det hele taget kan finde sig til rette på det nye sted, hvor de agter at bosætte sig.

Det er sådan efter den gamle lov, at hvis den pågældende skulle rejse frem og tilbage, så bliver der givet en månedlig hjemrejse. I lovforslaget er det foreslået, at en rejse kan finde sted en gang ugentligt. Det anser jeg også for noget absolut positivt; dette kan animere til, at der eventuelt kan ske en vis rokering i det øjeblik, der er brug for arbejdskraft i et område, sådan at man kan flytte derhen, uden at man lider noget direkte tab derved.

Hvis medlemmet ønsker at flytte, kan der ydes lån, som er rente- og afdragsfrit i 5 år, og som derefter forrentes og afdrages over 10 år. Man mener, at direkte lån er bedre end den gamle form, hvorefter der kunne gives garanti for eventuelle banklån, der i visse tilfælde viste sig at være lidt for hårde for de pågældende. Der kan selvfølgelig fra den stedlige kommune, hvor man flytter hen, gives garanti for boliglån, men den situation kan opstå, at den stedlige kommune siger nej, og så er det rart nok, at man har arbejdsformidlingskontoret at kunne komme tilbage til og få dette klaret af.

Der vil ligeledes ske en ændring af reg-

[Normann Andersen.]

lerne om ydelse af eventuel starthjælp; beløbet fastsættes til 650 kr., og samtidig ophæver man reglerne om graduering af hjælpen efter den beregnede længde af opholdet. Det vil i realiteten sige, at dette beløb kan ydes ved enhver ansættelse af over 1 måneds varighed — udbetalt med 250 kr. straks og 400 kr. efter en uges arbejde i virksomheden.

Hvis medlemmet ønsker at etablere sig på det nye arbejdssted, kan der gives etableringshjælp; der har hidtil været ydet ca. 2.000 kr., og dette beløb tænkes hævet til 3.000 kr.

Endvidere anser man det for nødvendigt at ophæve kravet om bopæl i Danmark som betingelse for at være medlem af en arbejdsløshedskasse. Det kan godt betyde en hel del for de mennesker, der ønsker at tage til et andet land for eventuelt at forbedre deres uddannelse. Man kan tage midlertidigt arbejde — og man kan i øvrigt også tage varigt arbejde — i udlandet og alligevel, når man kommer tilbage til Danmark, undgå karenstage, hvis der skulle opstå ledighed, idet man kan få dagpenge med det samme — selvfølgelig under forudsætning af, at kontingentet i den mellemliggende tid er betalt.

I lovforslaget peges der også på en permanent løsning bl. a. af ungarbejdernes forhold. Der er tale om en afløsning af den overgangsregel, der findes i § 111 — den er i øvrigt tidsbegrænset til 31. marts 1973. Det væsentlige er, at ungarbejderne hermed ligestilles med lærlinge. Der har været et lille hul på dette område, men det udfyldes herved, så de bliver stillet på lige fod med de øvrige.

Endvidere foreslås en ændring, der går ud på, at — man kan måske bruge udtrykket — uskyldigt konfliktramte kan få dagpenge. I bemærkningerne nævnes som et eksempel, at hvis der blandt transportarbejderne på en virksomhed opstår en eller anden form for strejke eller lockout, er det ikke ensbetydende med, at administrationspersonalet, der er i den samme virksomhed, ikke kan få dagpenge. Hvis de er helt uden for strejken eller lockouten, gives der efter det nye forslag lejlighed til, at de kan få dagpenge.

Det sidste, jeg vil nævne, er en lettelse

for de 60-62-årige, der arbejder i et firma, der har den regel, at når en mand når op i denne alder, så skal han have sin afsked, måske fordi arbejdet er for strengt, eller simpelt hen fordi der har været en aftale derom. Når han får sin afsked, udbetales der som regel en pension, der måske kun er 2.000-3.000 kr. om året. Denne mand er jo stillet nøjagtigt som alle andre, der er uden beskæftigelse. Der må stilles visse krav, for at han kan få dagpenge udbetalt. Men som det er i øjeblikket, bliver han faktisk straffet, fordi han har fået denne pensionsordning. Efter lovforslaget ophæver man de særregler, der er for disse mennesker, sådan at de lidt lettere kan få andel i dagpengene. Jeg tror, der er en række mennesker, som vil blive meget glade for, at denne ændring finder sted, for man kan sige, at med en sådan mindre pension på en 2.000-3.000 kr. om året er de ikke i stand til at eksistere. De har ikke noget andet sted at henvende sig end det nærmeste socialkontor. Ved den foreslåede ændring giver man dem yderligere en chance for at finde andet arbejde eller måske for at omstille sig lidt til en anden form for arbejde, der medfører, at de ikke skal til at vandre den tunge vej og have offentlig hjælp. De kan i stedet for få dagpenge, og måske kan den respit give dem lejlighed til at søge og få andet arbejde.

Jeg vil gerne anbefale det foreliggende lovforslag på den socialdemokratiske gruppes vegne.

Simonsen: Som hr. Normann Andersen allerede har redegjort for, er der tale om en række tekniske ændringer, som jeg ikke skal komme ind på, men der er selvfølgelig også tale om visse principielle ændringer, som ikke er nye for folketinget, idet det er ting, som vi sådan set har diskuteret siden vi fik selve hovedreformen i 1970.

For det første spørgsmålet om de mobilitetsfremmende ydelser. Det er allerede nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, at vi i forbindelse med forøgelsen af erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste under arbejdsløshed diskuterede hele problematikken om disse mobilitetsfremmende ydelser og diskuterede, hvorvidt de forøgede erstatningssatser ville svække mobiliteten. Det var en sag, som var meget interessant at diskutere, men

[Simonsen.]

mon ikke det var lidt teoretisk, for vi havde jo ikke rigtig noget at bygge det på, og det har vi vel i og for sig heller ikke i dag.

Som hovedprincip er vi tilhængere af tilskud i forbindelse med de såkaldt mobilitetsfremmende ydelser. Jeg havde nær sagt: alt, hvad der overhovedet kan stimulere den geografiske bevægelighed, er vi tilhængere af. Man kan diskutere, hvorvidt disse penge anvendes på den rigtige måde, men det er jo ting, som vi kan diskutere i udvalget, og som jeg ikke skal gå ind på her. Det, der står tilbage af mere principiel karakter, er, at vi i den situation, vi nu står i, hvor vi har en formodning om, at de forøgede erstatningsbeløb giver grundlag for, at der skal betales mere på dette felt, på et eller andet tidspunkt må have spørgsmålet om dækning for tabt arbejdsfortjeneste op til almindelig drøftelse i forbindelse med spørgsmålet om mobiliteten.

Hvad angår bestemmelsen om dimittendreglerne har vi også diskuteret spørgsmålet, siden reformen blev etableret, og vi har, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, haft en overgangsløsning. Vi ser med meget stor tilfredshed på, at der nu bliver tale om en permanent løsning, som svarer til overgangsløsningen. Vi finder det rigtigt, at det ikke blot er lærlinge men også, som det er nævnt, teknikere o. s. v., der kommer ind under disse regler.

Der er foreslået en ændring af § 61, stk. 2, som jeg vil betegne som en udvidet adgang til erstatning i forbindelse med konflikter. Her er til gengæld et spørgsmål, som vi ser på med væsentligt større skepsis. I den situation, hvor det offentlige betaler langt den største del af erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste under arbejdsløshed, finder vi det sådan set ikke rimeligt, at man udvider retten til at få understøttelse, når man bliver indirekte berørt af konflikter. Derfor er vi modstandere af denne udvidelse af strejkeretten, som det jo i virkeligheden er.

Ophævelsen af § 56, stk. 3, skal jeg blankt erkende at jeg ser på med særlig hjertevarme. Jeg tror, at jeg i de sidste tre år har nævnt denne sag fem gange fra folketingets talerstol. Nu lykkes det af få loven ændret, således at vi går tilbage til de gamle regler, hvorefter de — det er jo i særdeleshed funktionærer — som har overenskomstfast-

satte pensionsgrænser, der er lavere end folkepensionsalderen, nu kommer ind under smidigere regler, som går ud på, at når de melder sig til rådighed for arbejdsmarkedet, kan de få understøttelse med det samme. Det er nødvendigt med de undertiden meget ringe pensioner, disse mennesker får. Det skal jeg i og for sig ikke kommentere mere, blot glæde mig over, at ændringen nu endelig kommer.

Men man kunne måske godt føje til i samme forbindelse, at det, der finder sted her — som altså ender i fryd og gammen — jo er et udtryk for, hvor trægt det system er, vi arbejder med. Det blev sådan set meget tidligt erkendt efter hovedrevisionen af loven om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsformidling i 1970, at der her var begået en fejltagelse. Det har vi nu talt om i snart tre år, og først nu kommer ændringen. Spørgsmålet har været til udvalgsbehandling, har jeg forstået på de svar, vi har fået tidligere, i et udvalg mellem socialministeriet og arbejdsministeriet, og resultatet af al den diskussion er følgende korte forslag: „§ 56, stk. 3, ophæves.“ Det havde faktisk ikke været nødvendigt at diskutere det så meget, og jeg håber, at vi i fremtiden i højere grad kan være i stand til at tage konsekvensen af de fejltagelser — for det må vi konstatere at det har været — der er begået her i tinget, og gøre det så hurtigt, at det ikke kommer til at svie til et antal mennesker i så lang en periode som tre år.

Min konklusion af dette er, at der jo kun er tale om mindre ændringer, og at der ikke er nogen særlig sammenhæng i disse ændringer. Den foreslåede ændring af § 67, stk. 2, er vi som allerede nævnt ikke tilhængere af. De øvrige ændringer er vi tilhængere af, og vi kan derfor tilsige en positiv vilje til udvalgsarbejdet.

Robert Christensen: Da vi i sidste folketingsamling i udvalget behandlede det lovforslag, der drejede sig om at forhøje dækningsprocenten af dagpengene, blev der givet udtryk for, at denne forhøjelse måske ville hæmme mobiliteten på arbejdsmarkedet, og hvis det var tilfældet, så kunne man jo forøge de mobilitetsfremmende ydelser. Det er det, der nu sker.

Jeg synes, det minder mig en lille smule om, at man forsøger at hæve sig selv op ved

[Robert Christensen.]

at trække i håret. Der er jo ingen tvivl om, at den dækning, som regeringspartierne gennemtrufede sidste år, har hæmmet mobiliteten på arbejdsmarkedet. Den hæmmer ikke alene den geografiske mobilitet, men den hæmmer også mobiliteten fra fag til fag. Det er ganske naturligt, at hvis en person, der hidtil har tjent en ganske pæn løn, bliver ledig og kan få arbejde til en lavere løn, så er det meget svært at få denne mobilitet i orden.

Det er nogenlunde en kendsgerning, at man her laver et væsentligt skel imellem lønmodtagerne, idet de lønmodtagere, der er vant til at tjene en høj løn, får en 60-70 pct. dækning, hvorimod de lavest lønnede får 90 pct. Jeg husker, at jeg sidste år ved behandlingen sagde: det er jo et spørgsmål, om ikke 90 pct. er mere end fuld dækning.

Jeg tror også, der er en ting mere, der er med til at hæmme mobiliteten — det er en gammel travet, men den må jo frem igen. Det er denne mærkværdige skik, man har, at når folk modtager dagpenge under arbejdsløshed, så trækker man ikke skat efter et A-kort, men så trækker man efter bestemte fastsatte satser, som i mange tilfælde giver for lidt. Jeg ved godt, at ministeren vil sige: ja men det rettes jo ved restskatterne, og det gør det jo endnu, men der kom jo tidligere i denne folketingsssamling et forslag om, at det ikke længere skulle rettes ved restskatterne. Det blev dog trukket tilbage. Når man nu fra 1. april kører en sygedagpengeordning ind, som skal administreres sådan, at de, der modtager dagpenge, betaler skat efter et ganske almindeligt A-kort, som alle andre lønmodtagere gør, kan jeg ikke begribe, at man ikke kan gøre det samme, når det drejer sig om arbejdsløshedsdagpenge.

Jeg vil gerne nævne et par ting mere, som jeg mener hæmmer mobiliteten på vort arbejdsmarked. Den ene af dem er en fejl, som har eksisteret i årevis i dansk politik, og som vi vel er medskyldige i alle sammen mere eller mindre, nemlig den manglende huslejeudligning. Det er da klart, at folk, der bor i gamle lejligheder til en billig leje, ikke er meget for at flytte til et stykke arbejde, når det samtidig medfører, at de skal ind i nye lejligheder til en højere husleje. Hvorfor ser vi ikke at få gjort noget ved det?

Det skal da heller ikke skjules, at det er min opfattelse, at det sidste, regeringspartierne har gennemført, nemlig 2½ pct. afgift på omsætning af faste ejendomme, også vil hæmme mobiliteten på arbejdsmarkedet eller i hvert fald ikke fremme den.

En del af forslagene indebærer højere ydelser til mobilitetsfremmende foranstaltninger. Jeg vil på venstres vegne sige, at vi deltager gerne i udvalgsarbejdet om disse forslag, og vi har før vist, at vi i princippet er positivt indstillet over for disse ydelser. Vi vil diskutere enkelthederne i dem.

En del af forslagene går ud på at lette medlemskabet eller lette adgangen til at få dagpenge. Dem ser vi positivt på og vil gerne være med i et positivt udvalgsarbejde.

Endelig er der et forslag, som går ud på, at de mennesker, der bliver ledige, fordi deres virksomhed er ramt af en konflikt i en anden afdeling, i fremtiden skal have arbejdsløshedsdagpenge. Her vil vi gerne på forhånd tage et forbehold og have undersøgt grundigt i udvalgsarbejdet, hvad det betyder, for hvis det f.eks. betyder, at der bliver lettere adgang til at iværksætte punkstrejker, fordi man så ikke rammer sine kolleger, så er det ikke sikkert, vi vil være med til det. Hvis det betyder, at man i virkeligheden letter fagforbundenes strejkekasser for en udgift, så lover jeg heller ikke på forhånd, vi vil være med til det. Det vil vi altså have grundigt undersøgt, før vi tager endelig stilling. Vi vil vide, hvad virkningen er af det, vi eventuelt går med til.

Jeg tilsiger velvilligt arbejde og et grundigt udvalgsarbejde, før dette lovforslag kommer frem til anden behandling.

Elmholt: Jeg vil gerne på mit partis vegne knytte et par bemærkninger til det fremsatte lovforslag. Der er en række enkeltheder behandlet i forslaget, og jeg vil knytte nogle betragtninger til de enkelte punkter.

Jeg kan først nævne dette, at nu sker der en ophævelse af bopælspligten som betingelse for medlemskab af en arbejdsløshedskasse. Vi ser her et udtryk for, at vandringerne af arbejdskraft over landegrænserne bliver livligere og mere intense. Det falder nu ganske naturligt, at vi går til denne udvidelse, så at en dansk lønmodtager, der er rejst ud til det fremmede, atter kan blive nydende medlem af en dansk arbejdsløs-

[Elmholt.]

hedskasse uden karenstid, når han vender tilbage. Vi medvirker med glæde til denne ophævelse.

Dernæst vil man harmonisere bestemmelserne for nyuddannedes adgang til at sikre sig dagpenge under ledighed. Der findes forskellige regler for de forskellige grupper, der har været igennem en uddannelse — en uddannelse, som dog i lovforslaget er fastsat til at skulle være af en varighed af mindst 18 måneder. Nu er man nået frem til, at de gunstigste bestemmelser, der gælder på dette område, nemlig bestemmelserne for unge lærlinge, også kommer til at gælde for de andre grupper, der har været gennem en uddannelse. Også på dette område er vi positivt indstillet og vil gerne medvirke til denne harmonisering. Det kan da ikke undlade at gøre indtryk, at her er et punkt, hvor man igennem arbejdsløshedsforsikringen kan hjælpe nogle unge — eller nogle, der har været gennem en uddannelse — som ellers skulle have hentet hjælpen direkte på et socialkontor.

Endvidere sker der en ophævelse af den særlige begrænsning, der har været i retten til dagpenge for personer, der har en privat pensionsordning. Det er nævnt her af en tidligere ordfører, at der ved ophævelsen af denne begrænsning skete en retfærdshandling over for disse mennesker, der var ude for en diskriminerende behandling på grund af, at de modtog en pension af en ganske beskeden størrelse. Nu bliver dette forhold ændret, og også dette konstaterer vi med glæde og tilfredshed. Det kan kun være af betydning både økonomisk og personligt, at disse mennesker stadig kan deltage i arbejdslivet.

Som det næste vil jeg nævne den smidigere ramme, som man vil lægge om fremmødereglene ved arbejdsformidlingen. Ifølge lovforslaget skal der ske en lempelse. Man foreslår ordet „straks“ taget ud af loven, og der står i bemærkningerne, at de meget hyppige fremmøder skal bortfalde. Det er vel naturligt med den rationalisering af arbejdsformidlingen, man sigter på, men som man vel ikke ganske har nået endnu, men spørgsmålet er, hvor sporadisk, hvor sjælden man skal gøre kontakten mellem den arbejdssøgende og arbejdsformidlingen. Jeg så i en kronik i Politiken af hr. Erling Dine-

sens forgænger som arbejdsminister, at der var forlydender om, at der kan gå op til 5 uger mellem hvert fremmøde. Nu ved jeg ikke, hvor meget hold der er i disse forlydender, men en periode på 5 uger mellem en arbejdssøgendes besøg i arbejdsformidlingen er efter min opfattelse for lang tid. Vi må se at finde en balance mellem det, man må karakterisere som administrative fordele, og det, som vel kan karakteriseres som en god kontakt den arbejdssøgende og arbejdsformidlingen imellem. Jeg er i hvert fald af den overbevisning, at vi må ned på et betydeligt kortere tidsrum. Men det er selvfølgelig et spørgsmål, som kan rejses og diskuteres i udvalget.

Dernæst spørgsmålet om forbedringerne af de mobilitetsfremmende ydelser. Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at nu skal der ske en ajourføring af de gældende takster, og at disse ajourføringer har deres baggrund i forhøjelsen af dækningsprocenten fra 80 til 90 pct. Jeg skal ikke gå ind på de enkelte dele, det er allerede nævnt. Man kan vel konstatere her, at vi er kommet ind i noget, som af venstres ordfører blev karakteriseret på den måde, at man forsøger at hive sig selv op ved håret. Jeg vil for så vidt hellere karakterisere det på den måde, at her er vi kommet ind i en økonomisk spiral. Man hæver dækningsprocenten; derved får man måske en formindsket mobilitet på arbejdsmarkedet, og for at genskabe den mobilitet, der er gået tabt, går man over til at hæve de mobilitetsfremmende ydelser. Det er vel nødvendigt, og derfor vil vi da også gå ind i et positivt udvalgsarbejde på dette område. Men vi konstaterer, at en udgift, som er vedtaget på ét område, nemlig forhøjelsen af dækningsprocenten, altså smitter af og fører til forhøjede statsudgifter også på et andet område.

Som det sidste vil jeg nævne de foreslåede ændringer i bestemmelserne om adgang til dagpengeordning for medlemmer, der tidligere var ramt af strejke- og lockout-reglerne. Nu skal ved en konflikt den kreds begrænses til de lønmodtagere, der netop er medlem af den konfliktramte kasse, eller — som lovforslaget nævner — hvis lønvilkår direkte påvirkes af konfliktens udfald. Der er nævnt to eksempler i de ledsagende bemærkninger, men vi føler os ikke helt tilfredsstillet og helt sikre på, at det, som er

[Elmholt.]

nævnt, er det rigtige. Vi vil gerne i hvert fald have det kraftigere underbygget, se nærmere på det i udvalget og have flere eksempler frem for at vurdere bestemmelses virkninger.

Jeg vil gerne stille arbejdsministeren et spørgsmål. Så vidt jeg er orienteret, har et udvalg med Sigurd Wechselmann som formand undersøgt, hvordan de danske bestemmelser på dette område forholder sig til ILOs regler. Har man nået et resultat på dette område? Det er ganske klart, at er der forskelle, så vil det vel være rimeligt at se på, om der er en fornuftig baggrund for at ændre vore regler, således at vi kan nå en harmonisering på dette område.

Jeg vil som de tidligere ordførere stille mig positivt til lovforslagets indhold. Der er en række ting, der skal diskuteres i udvalget, det er vi parat til at gøre, og så tager vi stilling til enkelthederne ved anden behandling.

Arne Larsen: Det fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring er efter vor bedømmelse på flere områder et fremskridt i forhold til den gældende lov, så derfor skal ministeren i alt fald ikke have utak, fordi han kommer med dette forslag.

Det har været diskuteret en del her i dag, om den forøgede dækningsprocent skulle være gået ud over mobiliteten på arbejdsmarkedet. Det synes jeg er en påstand at slynge ud, som jeg ikke tror der er gnist af bevis for. I øvrigt omhandler dette forslag jo i og for sig ikke større udgifter for staten, nemlig i alt ca. 5 mill. kr., så det er vist ikke noget at råbe så højt op om.

Det drejer sig i hovedsagen om tre hovedområder, som foreslås ændret, dels de mobilitetsfremmende ydelser, dels kontrollen af de ledige eller deres kontakthold til arbejdsformidlingen, dels visse kategorier af lønmodtageres muligheder for at oppebære understøttelse, herunder de, som uden egen foranledning involveres i følgerne af strejker og lockout.

Angående mobilitetsydelse, som vel er de væsentlige ændringer i dette forslag, finder jeg, at der er visse fremskridt, og det er i og for sig fremskridt, som jeg selv har haft lejlighed til flere gange at pege på var

nedvendige, og hvorom jeg også sammen med den nuværende arbejdsminister stillede ændringsforslag, men da var det politiske klima her i tinget jo lidt anderledes, så da havde vi ikke muligheder for at få det gennemført. Nu er der altså en mulighed for at ændre på visse ting.

Ændringen i § 13 er ret interessant og er i øvrigt af principiel karakter. Der skete jo sidste gang en stramning af denne paragraf. Nu gøres der et forsøg på at ændre dette forhold, idet der sker en udvidelse af mulighederne for at yde mobilitetsydelse ikke alene i de tilfælde, hvor samfundet mener at der skal gøres en indsats for at afhjælpe et problem, men også hvor den enkelte selv ønsker at forbedre sin placering på arbejdsmarkedet. Det synes jeg i og for sig er udmærket, men det er jo et problem, som vi har haft oppe ved tidligere lejligheder, og som sagt fik vi en skærpelse sidste gang. Hvorfor går vi egentlig ikke så vidt, at vi siger, at § 13, stk. 2, nr. 3, helt bør udgå af loven. Det var måske lidt mere rationelt.

Tilskuddet til dobbelt husførelse er foreslået forhøjet fra 20 pct. til 30 pct. af en bestemt indtægt, og det har jeg jo selv været med til at stille forslag om, men jeg synes, at ministeren her ikke går konsekvent nok til værks, idet denne forhøjelse kun skal finde sted over en periode af 6 måneder, hvorefter tilskuddet skal ned på de hidtil gældende 20 pct. Skulle vi ikke afskaffe dette, med det samme vi nu er i gang? Vi kan tiltræde ændringsforslaget, men jeg synes altså ikke om begrænsningen efter de 6 måneder, ligesom man også kan sætte et spørgsmålstegn ved, om dette tilskud til dobbelt husførelse egentlig er højt nok.

Med hensyn til rejsehjælpsbestemmelserne er der også foreslået visse forbedringer. De udstrækkes også til hustruen, som jo kan være afgørende, når en mand ønsker at flytte fra en by og et andet sted hen for at skaffe sig arbejde. Denne ændring er udmærket. Ligeledes bestemmelsen om, at man kan få en ugentlig hjemrejse i stedet for som nu en månedlig.

Jeg har også forstået, at starthjælpen og etableringshjælpen skal forbedres, og det er jeg da glad for.

Der er lige et enkelt problem, og det vedrører spørgsmålet om den daglige befordring mellem hjem og arbejdssted, hvor man kan

[Arne Larsen.]

få et tilskud, hvis man er anvist arbejde af arbejdsformidlingen. Hvorfor skulle sådan et tilskud ikke kunne gives, hvis man selv har skaffet sig arbejde uden arbejdsformidlingens medvirken? Jeg synes, at her er et problem, som vi også bør løse.

Bolighjælpen foreslås også forbedret, og det har jeg ingen indvendinger imod; tværtimod synes jeg, at her er et væsentligt og et godt fremskridt.

De forbedrede muligheder for visse kategorier af lønmodtagere for at oppebære understøttelse efter endt uddannelse synes jeg også er udmærkede, og vi kan tilslutte os dem. Men jeg vil lige stille et spørgsmål om lærlinge og lærlinges situation i al almindelighed. Ville det ikke være rimeligt, at man tillod, at lærlinge og andre med dem ligestillede kunne optages i en arbejdsløshedskasse 1 måned før læretidens udløb, således at de var berettiget til understøttelse fra den dag, de var udlært? Vi ved jo, at mange lærlinge fyres fra arbejdsstederne dagen efter, at de er udlært. Det er et kedeligt problem for disse unge, og jeg synes, vi skulle prøve på at komme dem i møde.

De bestemmelser, som lovforslaget indeholder om strejkeramtes og lockoutedes muligheder for at oppebære understøttelse, er en forbedring, men jeg kunne tænke mig at stille det spørgsmål til arbejdsministeren, om ikke vi skulle afskaffe § 61, stk. 3, som jeg synes er ret uretfærdigt. I dette stykke hedder det:

„Såfremt mindst 65 pct. af de medlemmer af en kasse eller en afdeling deraf, som er i arbejde ved konfliktens iværksættelse, efter stk. 2 anses for omfattet af konflikten, skal der normalt lukkes for udbetaling af dagpenge til kassens (afdelingens) øvrige medlemmer.“

Det vil altså sige, at ca. 35 pct. af en kasses medlemmer kan blive ramt af denne bestemmelse og altså ikke få adgang til understøttelse. Jeg synes, det er lidt for rigoristisk, og vi bør se på dette i udvalget.

Dermed tror jeg jeg har redegjort for de ændringer, som er foreslået i lovforslaget. Jeg vil slutte med at sige, at loven i det hele taget ikke tilfredsstiller socialistisk folkeparti. Vi har en ganske principiel indstilling til loven. Vi finder, at lov om arbejdsformidling i højere grad bør være et tilbud fra

det offentlige fremfor at være — som den desværre opfattes af mange — diktater. Vi har jo haft mange kedelige forhold, som man har anket over fra faglige organisationers side. Anvisning af arbejde til underbetaling, til ikke-tarifmæssig betaling, finder vi er utilstedeligt. Vi har jo haft nogle konflikter, hvor bl. a. nogle murersvende nægtede at tage sådant arbejde og derefter blev udelukket. Vi finder, at her bør lovgivningen strammes, således at arbejdsformidlingen må være en hel del bedre inde i de aftaler, som findes på arbejdsmarkedet mellem arbejdsgiver og arbejder, sådan at de ingen sinde anviser folk arbejde til underbetaling.

Spørgsmålet om tvangsanvisning bør vel også tages op til en nærmere drøftelse. Dér, hvor det drejer sig om bopælsændring, finder jeg at den enkelte burde være frit stillet og altså ikke behøve at modtage anvist arbejde.

I det hele taget finder vi, at den kritik, som har været rejst mod arbejdsformidlingen, i mange henseender har været berettiget, og at arbejdsformidlingens arbejde bør ske i nøje samklang med de faglige organisationer, hvis medlemmer skal nyde godt af dette arbejde. Derfor kunne vi ønske os en langt større indflydelse på arbejdsformidlingen fra fagbevægelsens side. Jeg tror, at meget store kredse i fagbevægelsen var utilfredse med, at man i sin tid løftede arbejdsformidlingen ud af arbejdsløsheds-kassernes og organisationernes regie og over i det offentlige regie. Det har afstedkommet megen bitterhed rundt omkring, og jeg tror, at mange bestræbelser burde udfoldes for at få løst disse problemer.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Må jeg først sige tak for den tilslutning, der er givet; den er da heldigvis givet på de allerfleste punkter i lovforslaget, selv om der naturligvis, hvilket ikke undrer, kan være kritiske bemærkninger om forskellige af de spørgsmål, som er taget med i forslaget.

Hr. Simonsen var skeptisk vedrørende understøttelsen under konflikter, altså de bedre regler, som der nu bliver tale om. Hr. Robert Christensen og hr. Elmholt var også inde på det, og hr. Elmholt rejste det meget relevante spørgsmål, hvordan de nu værende regler står til ILO-konventionen

[Arbejdsministeren.]

herom. Hertil vil jeg gerne sige, at en af grundene — men ikke den eneste grund — til, at vi foreslår bestemmelsen ændret, er, at de nuværende regler ikke er i overensstemmelse med ILO. Jeg er helt med på, at vi kan diskutere det nærmere i udvalget; der er ingen grund til at tage en lang diskussion om det her. Hr. Robert Christensen sagde: risikerer vi nu ikke, at det bliver lettere at gennemføre punktstrejker osv., når vi ændrer disse konfliktregler? Det kan jeg ikke se der er nogen særlig grund til at frygte. Det, der er tale om her, er jo, at man afskaffer regler, som uden rimelig grund kan gå ud over mennesker, som hverken har lod eller del i en konflikt på en virksomhed.

Hr. Arne Larsen rejser spørgsmålet om de 65 pct. Jeg er ikke sikker på, at reglen nogen sinde har haft nogen praktisk betydning; der er altså tale om en sikkerhedsventil. Mig bekendt har den ikke nogen sinde været bragt i anvendelse.

Må jeg vende tilbage til hr. Robert Christensen, der mente, at det var konstateret, at en større erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med arbejdsløshed skulle have hæmmet mobiliteten. Jeg vil gerne sige, at det er der ikke ført noget bevis for. Jeg tror ikke personlig på det. Det er jo rigtigt, som hr. Robert Christensen siger, at har man haft en høj løn, er man betænkelig ved at tage arbejde et andet sted, hvor man får en væsentligt lavere aflønning. Det vil man under alle omstændigheder være. Det var man også, da man havde en ringere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Men indtil nu kan jeg ikke se at der er sket noget, som indebærer, at man kan konstatere, at der har været tale om en hæmmet mobilitet i forbindelse med de højere satser.

Hr. Elmholt og hr. Robert Christensen var inde på det, at vi simpelt hen var nødsaget til at forhøje de mobilitetsfremmende ydelser, fordi vi havde gennemført de forbedringer af satserne. Her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der dels er tale om en ajourføring, og dels er der tale om, synes jeg selv, fornuftige reguleringer. Endelig var det bestemt, før vi vedtog noget om at forhøje satserne, så forslaget var under alle omstændigheder kommet og hænger ikke sammen med de forbedrede understøttelses-satser.

Skattetrækket ved understøttelse drøftede vi jo meget grundigt sidst, og vi kan godt tage en ny drøftelse i udvalget om det. Jeg mener, at det, der i sidste omgang blev forhandlet mellem finansminister, kildeskattedirektorat og arbejdsløsheds-kasserne, var der tilslutning til i udvalget, da vi behandlede det sidst. Men det er klart, at der må ske reguleringer hen ad vejen, og det forstår jeg også man er indstillet på.

Hr. Elmholt var inde på spørgsmålet om bedre kontakt mellem arbejdsformidlingen og de arbejdssøgende og nævnte de nye fremmødereglere, som jo ikke er trådt i kraft endnu, men som hænger sammen med den regionalisering, som er under forberedelse i øjeblikket. Nu er det jo ikke den eneste regel; der er andre regler, afhængige af de forskellige gruppers særlige vilkår på arbejdsmarkedet. Jeg mener, det er langt, langt vigtigere, at arbejdsformidlingskontorerne beskæftiger sig med et virkelig aktivt og effektivt arbejde for at sikre den enkelte arbejdssøgende det job, han eller hun har et særligt behov for, fremfor en kontrol, som vel nok kan have en vis værdi, men hvis man har nogle tusinde arbejdsløse og kun er i stand til at anvise arbejde måske til 10, så er det ikke noget, som jeg mener man i højere grad end nødvendigt bør bruge tiden til. Man må i langt højere grad udføre et virkeligt formidlingsarbejde og arbejde med løsningen af de andre opgaver, som skal varetages af arbejdsformidlingskontorerne.

Hr. Arne Larsen var lidt utilfreds med, at forhøjelsen i forbindelse med dobbelt husførelse kun skulle gælde for 6 måneder. Nu er det i de 6 måneder, det er særlig belastende; derfor har man i landsarbejdsnævnet været enig om at begrænse det til de 6 måneder. Det er vel også sådan i vid udstrækning, at den dobbelte husførelse kun strækker sig over en periode op til disse 6 måneder.

Spørgsmålet om lærlingenes medlemskab kan vi godt drøfte nærmere i udvalget.

Jeg skal ikke gå ind på de mere historiske betragtninger omkring arbejdsformidlingen og den kritik, der har været fremme. Jeg vil gerne sige, at der er kommet nye regler. Man er ikke forpligtet til at tage anvist arbejde til underbetaling, og det er der kommet nye regler frem om. Der er også fastsat nye regler vedrørende fjernanvisning

[Arbejdsministeren.]

af arbejdskraft, og man vil formentlig erindre — det blev i alle tilfælde udvalget oplyst om, da vi sidst behandlede spørgsmålet — at de undersøgelser, som er foretaget på arbejdsformidlingskontorerne ude over landet, viste, at det var noget, som kun i meget, meget begrænset omfang fandt sted.

Men som sagt, jeg er parat til, at vi kan diskutere alle disse ting i udvalget.

Arne Larsen: Jeg takker ministeren for besvarelsen af de af mig stillede spørgsmål, men jeg må fortsat erklære mig uenig med ministeren, når han fastholder, at denne forhøjelse for dobbelt husførelse kun skal have gyldighed i 6 måneder. Jeg kan altså ikke for min død se, at det bliver billigere efter 6 måneder; tværtimod har jeg indtrykket af, at prisudviklingen fortsætter jævnt året igennem.

Jeg er glad for at høre, at der er kommet nye regler for fjernanvisning og med hensyn til de lønvilkår, som skal tilbydes den anviste arbejdskraft. Jeg forventer, at vi får disse cirkulærer eller regler stillet til rådighed i udvalget.

De historiske betragtninger ville ministeren ikke gå ind på, og det er vel, fordi han er uenig med mig på de områder. Ikke desto mindre føler socialistisk folkeparti sig altså forpligtet til at arbejde efter de retningslinjer, som vi her har udstukket, og det vil vi selvfølgelig også benytte lejligheden til i den anledning, vi har nu.

Der var lige et problem, som jeg ikke i skyndingen fik med i første omgang, men som jeg gerne vil rejse over for ministeren. Et af vor gruppes medlemmer, fru Grete Westergaard, rejste den 1. november 1972 spørgsmålet her i tinget over for ministeren og fik for så vidt et meget positivt svar fra ministerens side. Det drejer sig om at ligestille mænd og kvinder. Der er blevet gennemført ved cirkulære den ordning, at hvis en mand får anvist arbejde andetsteds — altså skal flytte bort fra den by, hvor han

tidligere har boet, og så selvfølgelig medtager sin hustru, det plejer man jo at gøre — og hustruen er i arbejde og på grund af flytningen bliver arbejdsløs, så har hun ret til at oppebære understøttelse dér, hvor hun flytter hen. Men hvis det omvendte er tilfældet, at det er kvinden, som måske endog er den, der har hovedindtægten i husstanden, som får arbejde andetsteds, og manden er nødsaget til at flytte med — hvilket også er det almindelige — så får manden ikke ret til at oppebære understøttelse, hvor hustruen og han flytter hen. Det lovede ministeren at se meget venligt på; han mente, at problemet meget let kunne løses, og at det var et spørgsmål, der ville blive taget op af arbejdsdirektøren, som ville tage en drøftelse med landsarbejdsnævnet. Jeg vil gerne spørge: hvor langt er man, hvor langt er arbejdsdirektøren kommet i sine overvejelser?

Elmholt: Når arbejdsministeren siger, at det er langt bedre, at arbejdsformidlingen gør en indsats for at skaffe arbejde, end at den blot udfører en ren og skær kontrolfunktion, så er der på dette punkt overhovedet ingen uenighed mellem mig og ministeren. Men hvis resultatet skulle blive, at kontakten mellem den arbejdssøgende og arbejdsformidlingen blev så sjælden, som det blev anført i den nævnte kronik, at der skulle gå 5 uger mellem besøgene, så tror jeg, det er såre uheldigt, for jeg ser dette besøg, som lønmodtageren aflægger på arbejdsformidlingen, ikke blot som en ren og skær kontrolfunktion udøvet af arbejdsformidlingen, men som en kontakt, hvor der sker en meningsudveksling mellem lønmodtageren og arbejdsformidlingen, og den meningsudveksling tror jeg er såre værdifuld for arbejdsformidlingens muligheder for at skaffe den pågældende det rigtige arbejde.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Det er rigtigt, som hr. Arne Larsen siger, at dette ligestillingsspørgsmål i forbindelse med arbejdsformidling havde jeg lovet at give

[Arbejdsministeren.]

videre til arbejdsdirektøren og til landsarbejdsnævnet, hvilket også er sket. Jeg ved også, at spørgsmålet er behandlet dér. Jeg kan ikke i dag, men formentlig i et af de første udvalgs møder, sige noget mere konkret om, hvor langt man er kommet. Der er en del problemer forbundet med det, men spørgsmålet er altså taget op på den måde, jeg har givet tilsagn om.

Jeg er ikke uenig med hr. Elmholt i, at kontakten må være meget nær med de arbejdssøgende, og derfor skal man også øjeblikkelig have dette interview med arbejdsformidleren, sådan at denne får kendskab til den pågældendes kvalifikationer, ønsker, muligheder osv. Jeg mener — vi er ganske enige dér — at kontakten må være nær, men når man har dette grundlæggende kendskab, så er det dog et spørgsmål, om man behøver at henvende sig hver anden dag eller en gang om ugen eller en gang hver anden uge, hvis forholdet i øvrigt er det inden for det pågældende område, at der er begrænsede muligheder for at få anvist det pågældende arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om arbejderbeskyttelse. (Sikkerhedsrepræsentanter, børns arbejde, statistik over arbejdsulykker, arbejderbeskyttelsesfondets midler m. v.).

(Lovforslaget (nr. 141) findes i tillæg A. sp. 3409, fremsættelsen i tidenden sp. 2252).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bertel Pedersen: Da vi i 1968 reviderede lovene om den almindelige arbejderbeskyttelse og arbejderbeskyttelsen for handels- og

kontorvirksomhed samt for landbrug, skovbrug og gartneri, skrev udvalget i sin betænkning den 16. november 1968, at man henstillede til ministeren at søge disse 3 love samlet i én, ligesom man rejste det spørgsmål, om ikke udviklingen havde medført, at reguleringer i fremtiden burde ske ved administrativt fastsatte bestemmelser. Man anmodede den daværende arbejdsminister om at fremme disse overvejelser så hurtigt som muligt.

Efter at sagen var gået til arbejdsrådet og var overvejet dér, nedsattes i december 1970 et udvalg af hovedorganisationerne til videre behandling af spørgsmålet, altså efter 2½ års forløb. Dette udvalg barslede i september 1972 med en rapport, hvor man havde fundet frem til, at det i grunden var en udmærket idé, betænkningen af maj 1968 havde givet udtryk for. Arbejdsministeren meddeler nu i sin fremsættelse, at arbejdet med et lovforslag er ved at være tilendebragt, sådan at et lovforslag kan fremsættes i maj i år. Vi takker for dette tilsagn, som vi kun kan være glade over. Men et lille hjertesuk mener jeg der skal frem. Det kan se ud til, at dette forberedende arbejde har taget, om ikke urimelig lang tid, så i alle tilfælde meget lang tid.

Det lovforslag, som vi har til første behandling i dag, vedrører bl. a. sikkerhedsrepræsentanter på arbejdspladserne. At dette vigtige spørgsmål tages op nu, kan vi i socialdemokratiet være glade for. Sikkerhed på arbejdet er noget så vitalt, at enhver forbedring må hilses med tilfredshed.

Bestemmelserne i loven af 19. maj 1971 om sikkerhedsrepræsentanter skulle træde i kraft henholdsvis den 1. januar 1972 og den 1. april 1972. De har nu virket i ca. 1 år, og det vil sige, at virksomhederne har haft henholdsvis fra 6 til 9 måneder at køre bestemmelserne ind på. Vi har vel endnu ikke nogen statistik for, hvordan bestemmelserne har virket på ulykestallene, men indtrykket er, at der for store områders vedkommende ikke er den effektivitet i sikkerhedsarbejdet, som kunne ønskes. De, der skal stå som arbejderne repræsentanter i sikkerhedsarbejdet, føler sikkert, at de oven i det almindelige arbejde — det, der giver det daglige brød — vanskeligt kan afse så meget tid yderligere for at varetage sikkerhedsopgaver. Derfor indebærer dette lov-